

राष्ट्रीय सुक्ष्म सिंचन अभियानांतर्गत सन २०१३-१४
वर्षासाठीच्या व राष्ट्रीय शाश्वत शेती अभियान
(NMSA) अंतर्गत शेतावरील पाणी व्यवस्थापन
(OFWM) सन २०१४-१५ वर्षासाठीच्या सुक्ष्म सिंचन
संचाच्या दरास मान्यता देण्याबाबत...

महाराष्ट्र शासन

कृषी, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग

शासन निर्णय क्रमांक: सुसियो-२११४/प्र.क्र.९३/४अ

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक

मंत्रालय, मुंबई-४०००३२

तारीख: ४ डिसेंबर, २०१४

वाचा

- १) केंद्र शासनाने www.agricoops.nic.in या सांकेतिक स्थळावर निर्गमित केलेल्या राष्ट्रीय शाश्वत शेती अभियानाच्या मार्गदर्शक सुचना.
- २) केंद्र शासनाचे पत्र क्र. ११-३७/२०१४-Hort दिनांक १४ ऑगस्ट, २०१४.
- ३) शासन निर्णय क्र. सुसियो-२११४/प्र.क्र.९३/४अ, दिनांक ४ ऑक्टोबर, २०१४
- ४) शासन पुरकपत्र क्र. सुसियो-२११४/प्र.क्र.९३/४अ, दिनांक १३ ऑक्टोबर, २०१४
- ५) शासन पत्र क्र. सुसियो-२११४/प्र.क्र.९३/४अ, दिनांक १३ ऑक्टोबर, २०१४
- ६) कृषि आयुक्तालयाचे पत्र क्र. जा.क्र./कृआ/फलो-४/६१०/२०१४, दिनांक १७ ऑक्टोबर, २०१४.
- ७) शासन पत्र क्र. सुसियो-२११४/प्र.क्र.९३/४अ, दिनांक १७ ऑक्टोबर, २०१४
- ८) आयुक्त (कृषि) यांचे अर्धशासकीय पत्र क्र. जा.क्र.कृआ/सुसिअ/४०६/२०१४, दिनांक ०३ नोव्हेंबर, २०१४.

प्रस्तावना

सन २०१३-१४ पर्यंत केंद्र पुरस्कृत राष्ट्रीय सुक्ष्म सिंचन अभियान राज्यामध्ये राबविण्यात येत होते. यामध्ये केंद्र व राज्य हिश्याचे प्रमाण ८०:२० असे होते. राष्ट्रीय सुक्ष्म सिंचन अभियानाच्या मार्गदर्शक सुचनांनुसार १४ लॅटरल अंतरासाठी ०.२ ते ५ हेक्टर क्षेत्राच्या मर्यादेपर्यंत अनुदान देण्यासाठी केंद्र शासनाने सुक्ष्म सिंचन संचाची क्षेत्रनिहाय खर्च मर्यादा निश्चित केली होती. शेतकऱ्यांना माफक दरात सुक्ष्म सिंचन संच उपलब्ध व्हावेत म्हणून सन २०१२-१३ या वर्षात सुक्ष्म सिंचन संचाच्या घटकाच्या दराच्या जागतिक निविदा मागविण्यात आल्या. सदर निविदांद्वारे प्राप्त झालेल्या न्युनतम दरास दि. २९ ऑक्टोबर, २०१२ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये मंजूरी देण्यात आली होती. सदरचे दर सन २०१२-१३ या वर्षासाठी निश्चित करण्यात आले होते.

संदर्भाधीन अनुक्रमांक ३ येथील शासन निर्णयान्वये व अनुक्रमांक ४ येथील पुरकपत्रान्वये, सन २०१३-१४ साठी सन २०१२-१३ या वर्षात जागतिक निविदेद्वारे प्राप्त झालेले दर लागू करण्यास मान्यता देण्यात आली. सदरच्या जागतिक निविदेतील दर व केंद्र शासनाने शेतावरील पाणी व्यवस्थापन उपअभियानांतर्गत अनुदान परिगणनेसाठी ठरवून दिलेली खर्च मर्यादा या फरकाची वाढीव रकमेची

टक्केवारी निश्चित करून लॅटरल निहाय दर सन २०१४-१५ या वर्षासाठी लागू करण्यास शासन मान्यता देण्यात आली.

केंद्र शासनाने सन २०१४-१५ या वर्षापासून राष्ट्रीय सूक्ष्म सिंचन अभियान, राष्ट्रीय शाश्वत शेती अभियानांतर्गत शेतावरील पाणी व्यवस्थापन उपअभियान म्हणून राबविण्याचे निश्चित केले आहे. यामध्ये केंद्र व राज्य हिश्याचे प्रमाण सुमारे ८०:२० असे आहे.

अनुक्रमांक ७ येथील पत्रान्वये तुषार सिंचन संच उभारणी खर्च मर्यादा सन २०१४-१५ साठी तुषार सिंचन संचाची अनुदान परिगणना करण्यासाठी लागू करण्यास मान्यता देण्यात आली आहे.

संदर्भाधीन अनुक्रमांक ८ येथील अर्धशासकीय पत्रान्वये, आयुक्त (कृषि) यांनी कळविले की, शेतावरील पाणी व्यवस्थापन या उपअभियानाच्या मार्गदर्शक सूचनांमध्ये केंद्र शासनाने विविध क्षेत्राकरीता सूक्ष्म सिंचन संचाचे उभारणीचे दर अनुदान परिगणतेसाठी ठरवून दिले असून, प्रत्येक उत्पादक कंपनीची स्वतःची दरप्रणाली असेल असे नमूद केलेले आहे. याशिवाय केंद्र शासनाने दि. १४ ऑगस्ट, २०१४ च्या पत्रान्वये देखील कंपन्यांची स्वतःची दरप्रणाली असेल असे नमूद करून मार्गदर्शक सूचनांचे तंतोतंत पालन करण्याचे निर्देश दिले आहेत. शेतावरील पाणी व्यवस्थापन या उपअभियानासाठी केंद्र शासनाकडून ८० टक्के तर राज्य शासनाकडून २० टक्के निधी उपलब्ध होत असल्याने तसेच सदरचे उपअभियान केंद्र शासनाच्या राष्ट्रीय शाश्वत शेती अभियानांतर्गत समाविष्ट असल्याने याची अंमलबजावणी केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सूचना व दिनांक १४ ऑगस्ट, २०१४ च्या पत्रातील निर्देशानुसार करणे उचित होईल. या सर्व बाबींचा विचार करून शासनाने अनुक्रमांक ३ येथील शासन निर्णय, अनुक्रमांक ४ येथील शासन पुरकपत्र व अनुक्रमांक ५ येथील शासन पत्रान्वये सूक्ष्म सिंचन संचाच्या दराबाबत घेतलेल्या निर्णयाचा पुनर्विचार करण्याची विनंती केली व केंद्र शासनाने अनुदान परिगणतेसाठी निश्चित केलेल्या दराच्या अधीन राहून शेतकऱ्यांचे अनुदान मंजूर करण्यास आणि उत्पादक कंपन्यांना स्वतःची दरप्रणाली लागू करण्यास अनुमती देण्याबाबत प्रस्तावित केले. आयुक्त (कृषि) यांनी केलेल्या प्रस्तावास अनुसरून पुरवठादारास स्वतःची दरप्रणाली लागू करण्यास अनुमती देण्याचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता.

शासन निर्णय

या शासन निर्णयान्वये अनुक्रमे अनुक्रमांक ३ येथील शासन निर्णय व ४ येथील शासन पुरकपत्र त्याचप्रमाणे अनुक्रमांक ५ व ७ येथील पत्रे रद्द करण्यात येत आहेत.

२ शासन निर्णय क्र. सुसंयो-१६१२/प्र.क्र.१/४-अ, दिनांक २९ ऑक्टोबर, २०१२ अन्वये, राष्ट्रीय सूक्ष्म सिंचन अभियानांतर्गत सन २०१२-१३ या वर्षासाठी मंजूर केलेले सूक्ष्म सिंचन संचाचे दर सन २०१३-१४ या आर्थिक वर्षासाठी लागू होते. त्यासंबंधी निर्णयाची अंमलबजावणी पूर्वीच झालेली असल्याने त्या निर्णयास औपचारीक मान्यता देण्यात येत आहे.

३ सन २०१४-१५ या वर्षासाठी सूक्ष्म सिंचन संच उत्पादकांना स्वतःचे घटक निहाय दर आकारण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

४ केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सूचनांवरील स्पष्टीकरणाबाबतीत केंद्र शासनाच्या दिनांक १४ ऑगस्ट, २०१४ च्या पत्रातील मुद्दा क्र. २ मधील अट क्र. IV नुसार उत्पादक कंपन्यांना नोंदणी प्राधिकाऱ्याकडे त्यांची स्वतःची दरप्रणाली सादर करणे बंधनकारक राहिल व त्या नुसार त्यांना बिलींग करण्यास अनुमती देण्यात यावी.

५ केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सूचनातील नमूद ठिबक सिंचन संचाच्या लॅटरल मधील अंतरानुसार सोबतच्या प्रपत्र-१ नुसार निर्धारित ५ गटासाठी दिलेली खर्च मर्यादा अनुदान अदायगीसाठी अंतिम समजण्यात यावी. तथापि, गटातील एखाद्या लॅटरल अंतराचा सुक्ष्म सिंचन संच उभारणीचा खर्च प्रपत्र - १ मधील संबंधित गटासाठी विहित केलेल्या खर्च मर्यादेपेक्षा कमी असेल, तर सुक्ष्म सिंचन संचाच्या घटकांची खात्री करून त्या रकमेवर अनुदान परिगणना करावी. तसेच एखाद्या लॅटरल अंतराचा सुक्ष्म सिंचन संच उभारणीचा खर्च प्रपत्र -१ मधील संबंधित गटासाठी विहित केलेल्या खर्च मर्यादेपेक्षा जास्त असेल तर देयकातील घटकांची खात्री करून अनुदानाची परिगणना केंद्र शासनाने संबंधित गटासाठी दिलेल्या संच उभारणीच्या खर्च मर्यादेतच करावी.

६ तुषार सिंचन संचाच्या बाबतीत सोबतच्या प्रपत्र - २ मधील क्षेत्र निहाय खर्च मर्यादेच्या अधीन राहून अनुदानाची परिगणना करावी. तथापि, ज्या ठिकाणी तुषार सिंचन संच उभारणीचा खर्च प्रपत्र-२ मधील क्षेत्रनिहाय विहित केलेल्या खर्च मर्यादेपेक्षा कमी असेल तर तुषार सिंचन संचाच्या घटकांची खात्री करून त्या रकमेवर अनुदानाची परिगणना करावी. तसेच, तुषार सिंचन संचाच्या उभारणीचा खर्च प्रपत्र २ मधील क्षेत्रनिहाय विहित केलेल्या खर्च मर्यादेपेक्षा जास्त असेल तर अनुदानाची परिगणना प्रपत्र २ मधील क्षेत्रनिहाय विहित केलेल्या खर्च मर्यादेनुसार करावी.

७ सुक्ष्म सिंचन संच उभारणी करण्यासाठी उत्पादक कंपन्यांना राष्ट्रीय सुक्ष्म सिंचन अभियानाच्या मार्गदर्शक सूचनांतील BIS गुणवत्ता आणि विविध क्षेत्रासाठी निर्धारित केलेले घटकांचे प्रमाण (Indicative Requirements Of Materials) बंधनकारक राहिल.

८ वरील मार्गदर्शक सूचना केंद्र शासनाने निर्गमित केलेल्या मार्गदर्शक सूचनांच्या अधीन राहतील.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१४१२०४१७१३५५१९०१ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(उ.म.मदन)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. आयुक्त (कृषि), कृषि आयुक्तालय महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
२. संचालक फलोत्पादन, कृषि आयुक्तालय महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
३. प्रधान सचिव (ग्रामविकास), ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२
४. प्रधान सचिव (ला.क्षे.वि.), जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२
५. प्रधान सचिव (रोहयो व जलसंधारण), ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२

६. आयुक्त (सहकार), महाराष्ट्र राज्य, पुणे
७. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य कृषि उद्योग विकास महामंडळ, अंधेरी, मुंबई.
८. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य बियाणे महामंडळ, अकोला.
९. जिल्हाधिकारी (सर्व)
१०. मुख्य कार्यकारी अधिकारी (सर्व जिल्हा परिषदा)
११. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, वसुंधरा पाणलोट विकास यंत्रणा, पुणे
१२. सर्व संचालक, कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
१३. विभाग प्रमुख, एकात्मिक जल व्यवस्थापन, महात्मा फुले कृषि विद्यापिठ, राहुरी
१४. सर्व विभागीय कृषि सहसंचालक
१५. जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी (सर्व)
१६. सर्व प्रकल्प संचालक (आत्मा)
१७. सर्व कृषि विकास अधिकारी/सर्व उपविभागीय कृषि अधिकारी/सर्व तालुका कृषि अधिकारी/सर्व मंडळ कृषि अधिकारी
१८. सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी
१९. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता/लेखा परीक्षण) महाराष्ट्र -१/२ मुंबई/नागपुर
२०. संचालक, अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई
२१. संचालक, लेखा व कोषागार, मुंबई
२२. मुख्य लेखा परीक्षक, स्थानिक निधी लेखा, नवी मुंबई, वाशी.
२३. उप मुख्य लेखा परीक्षक, स्थानिक निधी लेखा, कोकण /नाशिक /पुणे /औरंगाबाद/ अमरावती / नागपुर
२४. उपसंचालक, लेखा व कोषागारे कोकण /नाशिक /पुणे /औरंगाबाद /अमरावती /नागपुर
२५. सर्व कार्यासने व पर्यवेक्षिय अधिकारी (कृषि) कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई- ३२
२६. निवडनस्ती.

शासन निर्णय क्रमांक सुसियो -२११४/प्र.क्र.९३/४-अ, दिनांक २९ नोव्हेंबर, २०१४

प्रपत्र -१

विविध लॅटरल अंतर गटासाठी केंद्रशासनाने निर्धारित केलेली क्षेत्रनिहाय ठिबक सिंचन संच उभारणी खर्च मर्यादा (रुपये)

अ.क्र.	लॅटरल अंतर गट	१ हेक्टर	२ हेक्टर	३ हेक्टर	४ हेक्टर	५ हेक्टर
१	८ मी व त्यापेक्षा जास्त	२३,५००	३८,१००	५९,०००	७४,१००	९४,२००
२	४ मी ते ८ मीटर	३३,९००	५८,१००	८९,३००	१,१३,२००	१,४२,४००
३	२ मी. ते ४ मी.	५८,४००	१,०८,०००	१,६१,८००	२,२०,६००	२,७१,५००
४	१.२ मी. ते २ मी.	८५,४००	१,६१,३००	२,४३,४००	३,३२,८००	४,१२,८००
५	१.२ मी.	१,००,०००	१,९३,५००	२,९२,१००	३,९९,४००	४,९५,४००

शासन निर्णय क्र.: सुसिंया-२११४/प्र.क्र.९३/४-अे दिनांक २९ नोव्हेंबर, २०१४

प्रपत्र-२

**अनुदान परिगणतेसाठी तुषार सिंचन संच उभारणीची प्रति हेक्टरी खर्च मर्यादा (रुपये)
चल सिंक्रलर (पोर्टेबल)**

क्षेत्र (हे)	६३ मी.मी.	७५ मी.मी.	९० मी.मी.
०.४ हे .पर्यंत	११९३०	लागू नाही	लागू नाही
०.४० ते १.०० हे .	१९६००	२२५५२	लागू नाही
१.०० ते २.०० हे .	२८१०७	३२३०५	लागू नाही
२.०० ते ३.०० हे .	लागू नाही	लागू नाही	४२४५५
३.०० ते ४.०० हे .	लागू नाही	लागू नाही	५३६४७
४.०० ते ५.०० हे .	लागू नाही	लागू नाही	६०६३१

सेमी पर्मानंट इरिगेशन सिस्टीम

क्षेत्र (हे)	खर्च मर्यादा (रुपये)
०.४ हे .पर्यंत	२२५५३
०.४० ते १.०० हे .	३६६००
१.०० ते २.०० हे .	६९७९१
२.०० ते ३.०० हे .	९४२०१
३.०० ते ४.०० हे .	१२०३७०
४.०० ते ५.०० हे .	१४६०२६

मिनी सिंक्रलर व मायक्रो सिंक्रलर

क्षेत्र (हे)	मायक्रो सिंक्रलर	मिनी सिंक्रलर
	अंतर ५ X ५ मी.	अंतर १० X १० मी.
०.२०	१९५६१	लागू नाही
०.४०	२९५९७	४१३५८
१.००	५८९००	८५२००
२.००	१०३५२५	१५९९९२
३.००	१४९२२४	२४२९४९
४.००	२०१५०४	३१२७०९
५.००	२५४७३५	३८३०७१

लार्ज व्हालूम सिंक्रलर इरिगेशन सिस्टीम (रेनगन)

क्षेत्र (हे)	६३ मी.मी.	७५ मी.मी.	९० मी.मी.
०.४ हे .पर्यंत	३१०००	३७३०३	लागू नाही
०.४० ते १.०० हे .	लागू नाही	४७३२७	लागू नाही
१.०० ते २.०० हे .	लागू नाही	लागू नाही	६७२६०
२.०० ते ३.०० हे .	लागू नाही	लागू नाही	७७९६०
३.०० ते ४.०० हे .	लागू नाही	लागू नाही	८५६१४
४.०० ते ५.०० हे .	लागू नाही	लागू नाही	लागू नाही